

Назва навчальної дисципліни	ДЕНДРОЛОГІЯ
Галузь знань	<i>01 Освіта / Педагогіка</i>
Спеціальність	<i>014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)</i>
Кількість кредитів	4
Шифр навчальної дисципліни	ВК
Прізвище, ім'я, по батькові викладача	<i>Цицюра Неля Іванівна</i>
Науковий ступінь	<i>кандидат біологічних наук</i>
Вчене звання	<i>доцент</i>
Посада викладача	<i>доцент кафедри біології, екології та методики їх викладання</i>
Контактний телефон викладача	0971994498
Профайл викладача	http://www.kogpi.edu.te.ua/images/stories/me/stryktyra/kaf_biologia/tsytsyura.pdf
Е-mail викладача	smaragds@ukr.net
Розклад консультацій	<i>Очні консультації</i>
Час проведення	<i>14.40 – 17.00</i>
Місце проведення	<i>44 ауд.</i>

Опис дисципліни

Навчальна дисципліна «Дендрологія» належить до вибіркових компонентів циклу професійної підготовки здобувача першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП Середня освіта (Біологія та здоров'я людини), метою якої є теоретична, практична і методична підготовка студентів до організації та проведення урочної і позакласної навчально-виховної роботи з біології та здійснення самостійних наукових пошуків у галузях ботаніки й дендрології. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- ознайомлення з філогенетичною системою деревних рослин, основами їх біології та екології;
- вивчення життєвих форм деревних рослин, їх життєвого циклу та фенологічного розвитку;
- ознайомлення з природними декоративними властивостями деревних рослин;
- ознайомлення з агротехнікою вирощування деревних рослин, способами їх розмноження та системою догляду;
- вивчення шкідників та хвороб деревних рослин та методів боротьби з ними;
- ознайомлення з етапами та принципами створення шкільного дендрарію;
- ознайомлення з принципами та формами застосування деревних рослин у садово-парковому будівництві.

Навчальний контент

Теми лекцій	Теми практичних занять	Методи контролю	К-ть балів
Змістовий модуль I. Загальні відомості про деревні рослини			
Введення в дендрологію	Різноманітність декоративних деревних рослин у природі (екскурсія)	Усне та письмове опитування, тестовий контроль, колоквиум	30
Філогенетична система деревних рослин України. Відділ Голонасінні	Систематична та біолого-екологічна характеристика голонасінних рослин		
Філогенетична система деревних рослин України. Відділ Покритонасінні.	Систематична та біолого-екологічна характеристика покритонасінних рослин		
Біоморфологія деревних рослин	Біолого-морфологічні особливості деревних рослин		
Біологія розвитку деревних	Цикли розвитку деревних рослин		

рослин	Складання календаря цвітіння красивоkvітучих деревних рослин		
Екологія розвитку деревних рослин	Екологічні особливості деревних рослин		
Природна і культивована дендрофлора України	-		
Змістовий модуль II. Природні декоративні якості деревних рослин			
Природні декоративні якості крони деревних рослин	Природні декоративні якості крони деревних рослин	Усне та письмове опитування, тестовий контроль	15
Фізіономічні особливості та декоративні якості листків деревних рослин	Природні декоративні якості листків деревних рослин		
Фізіономічні особливості і декоративні якості квітів, плодів та стовбура деревних рослин	Природні декоративні якості квітів, плодів та стовбура деревних рослин		
Змістовий модуль III. Садово-паркове мистецтво			
Шкільний дендрарій та етапи його створення	Складання проєкту дендрарію	Усне та письмове опитування, тестовий контроль, проєкти	20
Розмноження деревних рослин	Розмноження та вирощування декоративних форм шпилькових дерев та кущів		
Хвороби та шкідники деревних рослин	Догляд за зеленими насадженнями		
Штучна зміна форми деревних рослин (топіарне мистецтво)	Архітектурні композиції з дерев та кущів		
Індивідуальне навчально-дослідне завдання			15
Підсумковий тест			20
Всього			100

Вивчення навчальної дисципліни «Дендрологія» дасть змогу здобувачу вищої освіти здобути та підсилити такі програмні компетентності та результати навчання

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ІК	Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми в галузі освіти, що передбачає проведення досліджень і здійснення інновацій та характеризується комплексністю і невизначеністю умов та вимог
ЗК1	Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.
ЗК2	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК5	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
ЗК8	Здатність проводити дослідження на відповідному рівні, діяти на основі етичних правил та академічної доброчесності.
ЗК12	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ФК6	Здатність оперувати поняттями, законами, концепціями, вченнями і теоріями біології.
ФК7	Здатність розкривати загальну структуру біологічної науки на основі взаємозв'язку основних учень біології для характеристики живих систем

	різного рівня організації.
ФК8	Здатність використовувати поглиблені теоретичні та практичні знання, системні методології, міжнародні та професійні стандарти в області природничих наук.
ФК9	Здатність використовувати сучасні методи біологічних досліджень, інтерпретувати та використовувати їх результати в освітньому процесі.
ФК16	Здатність формувати в учнів ціннісне ставлення до збереження здоров'я та навколишнього середовища як основи сталого розвитку.
Індекс в матриці ОП	Програмні результати навчання
РН2	Вміти використовувати різноманітні ресурси для пошуку потрібної інформації, критично аналізувати й опрацьовувати інформацію з метою використання її у сфері професійної діяльності із дотриманням принципів академічної доброчесності.
РН8	Знати сучасну систему організації природи, закономірності будови, функціонування природних систем різного рівня з використанням сучасних методів біології, пояснювати їх роль для забезпечення сталого розвитку та раціонального природокористування.
РН9	Знати та розуміти основні концепції, теорії та загальну структуру біологічної науки.
РН10	Уміти застосовувати знання сучасних теоретичних основ біології для пояснення будови і функціональних особливостей організмів на різних рівнях організації живого, їх взаємодію, взаємозв'язки, походження, класифікацію, значення, використання та поширення.

Пререквізити

Ботаніка, загальна екологія.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Перескладання тем / модулів відбувається під час проведення консультацій керівника курсу.
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контролю знань заборонено (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбутись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Літературні джерела

Базові

1. Заячук В. Я. Дендрологія. Львів : Апріорі, 2008. 656 с.
2. Калініченко О. А. Декоративна дендрологія. Київ : Вища шк., 2003. 199 с.
3. Колесников А. И. Декоративная дендрология. Москва : Лесн. пром-сть, 1974. 704 с.
4. Кохно М. А., Гордієнко В. І., Захаренко Г. С. Дендрофлора України. Дикорослі та культивовані дерева й кущі. Голонасінні : довідник. Київ : Вища школа, 2001. 207 с.
5. Кохно М. А., Трофименко Н. М., Пархоменко Л. І. Дендрофлора України. Дикорослі та культивовані дерева й кущі. Покритонасінні : довідник. Київ : Фітосоціоцентр, 2005. 716 с.
6. Цицюра Н. І. Дендрологія: курс лекцій, хрестоматійний матеріал. Кременець : ВЦ КОГПІ ім. Тараса Шевченка, 2014. 284 с.
7. Черняк В. М., Цицюра Н. І. Біологічні особливості видів родини *Cupressaceae* F. Neger у зв'язку з інтродукцією на Волино-Поділлі. Кременець : ВЦ КОГПІ ім. Тараса Шевченка, 2015. 176 с.
8. Черняк В. М. Культивована дендрофлора Волино-Поділля, перспективи її використання та збагачення. Тернопіль : В-цтво ТНПУ, 2004. 264 с.
9. Черняк В. М. Шкільний дендрарій. Тернопіль, 1998. 36 с.

Допоміжні

1. Аксёнов Е. С., Аксёнова Н. А. Декоративные растения. Деревья и кустарники. Т. 1. Москва : АБФ/АВФ, 2000. 560 с.
2. Бродович Т. М., Бродович М. М. Атлас дерев та кущів Заходу України. Львів : Ви-во при Львів. ун-ті, 1973. 240 с.
3. Булыгин Н. Е. Биологические основы дендрофенологии. Львов : Изд-во ЛТА, 1982. 80 с.
4. Вакуленко В. В., Труевцева М. Ф., Вакуленко Вл. В. Декоративное садоводство Москва : Просвещение, 1982. 143 с.
5. Вакулюк П. Г. Оповіді про дерева. Київ : Урожай, 1991. 296 с.
6. Гроздова Н. Б. Занимательная дендрология. Москва : Лесн. пром-сть, 1991. 208 с.
7. Зайцев Г. Н. Фенология древесных растений / Г. Н. Зайцев. – М. : Наука, 1981. 120 с.
8. Зубар В. В. Легенди про дерева. Городок : Бердихів край, 2007. 215 с.
9. Каталог різновидів, культиварів та форм деревних та кущових рослин. Ч. І. Голонасінні (Полісся, Лісостеп та Карпати України). / М. А. Кохно [та ін.] ; за ред. М. А. Кохно. Київ : Фітосоціоцентр, 2002. 32 с.
10. Корчемний В. Г. Екзоти Поділля. Тернопіль : Лілея, 1998. 240 с.
11. Крюссман Г. Хвойные породы. Москва : Лесн. пром-сть, 1986. 256 с.
12. Лаптев О. О. Інтродукція та акліматизація рослин з основами озеленення. Київ : Фітосоціоцентр, 2001. 128 с.
13. Лаптев О. О. Екологія рослин з основами біогеоценології. Київ : Фітосоціоцентр, 2001. 144 с.
14. Мак-Миллан Броуз Ф. Размножение растений. Москва : Мир, 1987. 192 с.
15. Миронова Г. О. Методичні рекомендації з розмноження деревних та кущових рослин. Ч. 1. Голонасінні. Київ : 1998. 48 с.
16. Хессайон Д. Г. Всё о вечнозелёных растениях. Москва : Кладезь-Букс, 2001. 128 с.
17. Хессайон Д. Г. Всё о газоне. Москва : Кладезь-Букс, 2000. 128 с.
18. Хессайон Д. Г. Всё о декоративных деревьях и кустарниках. Москва : Кладезь-Букс, 2001. 127 с.
19. Хессайон Д. Г. Всё о саде, за которым легко ухаживать. Москва : Кладезь-Букс, 2001. 128 с.
20. Хессайон Д. Г. Всё об альпинарии и водоёме в саду. Москва : Кладезь-Букс, 2001. 128 с.
21. Шапаренко О. Ю., Шапаренко С. О. Червона книга України. Вони чекають на вашу допомогу. Харків : Горсінг, 2002. 336 с.
22. Чопик В. И., Дудченко Л. Г., Краснова А. Н. Дикорастущие полезные растения Украины: справочник. Киев : Наукова думка, 1983. 398 с.

Інформаційні ресурси

1. Боротьба зі шкідниками та хворобами [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://berrylib.ru>.
2. Життєва форма : веб-сайт. URL : <http://ref.rushkolnik.ru>
3. Рослини-рекордсмени України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://rozashkillya.ostriv.in.ua>.
4. Червона книга України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mail.menr.gov.ua/publ/redbook/redbook>.